

Programma 4 Natuur en milieu

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Natuur

De organisatie van programma natuur is op orde en er wordt flink voortgang geboekt op alle fronten, variërend van onder meer realisatie van het natuurnetwerk, versnellingsprojecten, bossen en de agenda natuurinclusief.

De pachtafkoop op landgoed De Hoort maakte de omvorming van 44 hectare landbouwgrond naar nieuwe natuur mogelijk. Dankzij deze stap konden de natuurherstelwerkzaamheden worden uitgevoerd, waarvan de eerste positieve resultaten nu al zichtbaar zijn.

Eind 2025 is de uitbreiding van het Agrarisch Natuurbeheer (ANLb) met aanvullende middelen vanuit het Rijk opengesteld, waarmee in 2026 meer dan een verdubbeling van het huidige agrarisch natuurbeheer gerealiseerd kan worden. Vanaf januari 2026 is de vernieuwde regeling Stimulering Landschap (Stila2.0) opengesteld, waarmee behalve de cofinanciering van gemeenten, waterschappen en provincie, nu ook de tijdelijk extra versnellingsmiddelen vanuit het rijk ten behoeve van groenblauwe dooradering van het landelijk gebied volop kunnen worden ingezet. In april volgt een herhaalde openstelling van de Regeling Schoolpleinen van de Toekomst, waarmee naar verwachting weer 25 schoolpleinen vergroend gaan worden.

Tenslotte is het plantseizoen voorjaar 2026 intensief benut om met de beschikbare middelen nieuwe bomen aan te planten, zowel voor nieuw bos als voor de revitalisering van bestaande bossen.

Aanpak Landelijk Gebied

De uitvoering van de Aanpak Landelijk Gebied (ALG) ontwikkelt zich in lijn met de verwachtingen voor deze fase van het programma.

Met het [plan van aanpak voor de Aanpak Landelijk Gebied \(ALG\)](#) van 4 februari 2025 is ingezet op het versterken van de uitvoeringskracht in het landelijk gebied en het versnellen van maatregelen voor natuur, water, bodem en klimaat. Ondanks wisselende landelijke kaders blijft de provincie sturen op het behalen van de wettelijke doelen, in samenwerking met gebiedspartners.

In de twaalf GGA-gebieden zijn naast de reeds lopende uitvoeringsprojecten meer dan 100 projectvoorstellen opgehaald. Een deel kan in 2026 worden uitgevoerd; andere voorstellen vragen nadere uitwerking. Momenteel werken we samen met de gebiedspartners aan de [formalisering van overeenkomsten en opdrachten](#), zodat middelen kunnen worden vastgelegd en projecten kunnen starten. Het streven is dit traject vóór het zomerreces af te ronden. De provincie ondersteunt de gebieden verder met advies, capaciteit, middelen en grond. Ook partners leveren substantiële bijdragen.

Daarnaast wordt gewerkt aan [vijf concrete water- en natuurprojecten](#) (versnellingsdossiers) waarin de provincie waar nodig zwaardere instrumenten inzet om grond te verwerven en natuur- en waterprojecten te realiseren.

De gebiedsopgaven zijn geactualiseerd en gedeeld met de GGA-gebieden en vormen de basis voor verdere uitvoering. PS is op 21 oktober 2025 met de [Statenmededeling Aanpak overgangsgebieden rondom Natura 2000-gebieden](#) geïnformeerd over de aanpak van overgangsgebieden rond Natura 2000-gebieden, waarin uitvoering in de GGA en de vergunningsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen en grondwateronttrekkingen centraal staan. PS wordt voor de zomer via een Statenmededeling geïnformeerd over de stand van zaken.

Milieu

In lijn met de Omgevingsvisie streven we naar een continue verbetering van onze leefomgeving. We hebben op een aantal thema's duidelijke resultaten geboekt. Met de uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord dragen we bij aan het landelijk doel om 50% gezondheidswinst te behalen. Voor Geluid zijn de geluidsproductieplafonds (GPP) vastgesteld. Daarnaast heeft de provincie Noord-Brabant als eerste provincie in Nederland de wettelijk verplichte geluidsaneringslijst vastgesteld. Met het actieplan Geluid 2024-2029 verminderen we het aantal mensen dat wordt gehinderd door het geluid van provinciale wegen.

Een aantal activiteiten uit de Uitvoeringsagenda Milieu zijn wettelijk vastgestelde taken en deze voeren we naar behoren uit. Dit zijn bijvoorbeeld reguliere bodemsaneringen (zoals industriële verontreinigingen en sanering na drugsdumpingen), het zorgdragen voor de nazorg van stortplaatsen en wettelijke taken rondom de luchthavens waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Tevens is naar aanleiding van de provinciale zienswijze het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie op onderdelen aangepast om geluidshinder te beperken en zijn we de eerste provincie die vermijdings- en reductieplannen hebben opgevraagd bij afvalbedrijven voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). In 2026 worden ook weer veel MER procedures gestart voor: de aanpassing van de N279, Hoogwaterbescherming Den Bosch, dijkversterking Cuijk-Ravenstein en Dijkversterking Lith-Bokhoven, ondergrondse hoogspanningsverbinding Eindhoven-Maarheeze en Eindhoven-Hapert, natuurherstel Dommeldal, en het Nationaal programma ruimte voor defensie.

In 2025 zijn flinke stappen gezet om de samenwerking te verbeteren binnen de overlegtafels voor de regionale vliegvelden Breda International Airport en Kempen Airport). Deze krijgen een vervolg in 2026, o.a. voor de klachtenprocedure en communicatie.

VTH

De uitvoering van de reguliere wettelijke taken uit de VTH Opdracht verloopt volgens verwachting. Daarnaast worden de onderwerpen verder geïmplementeerd die voortkomen uit de in december 2025 vastgestelde omgevingsverordening. Te weten het Intrekkingenbeleid, de bijgestelde aanpak voor de ammoniakemissie maatregelen en de nieuwe vergunningssituatie voor gewasbeschermingsmiddelen. Voor de gebiedsontwikkeling rondom Brainport Industries Campus (BIC) Noord (ASML) is, op basis van de ADC-toets een uitzonderlijke natuurvergunning verleend.

Pijler Robuuste Natuur

De Brabantse natuur is adequaat beschermd tegen ongewenste ruimtelijke ingrepen. Ze is vitaal en van voldoende omvang om bestand te zijn tegen schommelende omgevingsinvloeden zoals weersextremen. De Brabantse natuurgebieden vormen een onderling aangesloten netwerk waardoor uitwisseling kan plaatsvinden.

Pijler Brabant Natuurinclusief

Natuur levert een bijdrage aan de welvaart en het welzijn van Brabant en de Brabanders. Andersom is natuur als vanzelfsprekend onderdeel van andere maatschappelijke, ruimtelijke en economische opgaven en verweven in alle maatschappelijke sectoren.

Pijler Natuur voor en door Brabanders

Brabanders voelen zich verbonden met de natuur in natuurgebieden, in de stad, het dorp en het agrarisch gebied.

Wat willen we bereiken?

Natuurnetwerk Brabant ingericht, verbonden en beheerd

Indicator:

- In 2030 is het Natuurnetwerk Brabant ingericht, verbonden en beheerd

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie ecologische verbindingzones

Indicator	2012 t/m 2035	2024	2025	2026	2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.150	225	460	575	650

Kwaliteit (indicator)

Beheer van het Natuurnetwerk

Indicator (BBV- verplichte indicator)	2026	2027	2028
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	83.500	84.000	84.600

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Realisatie Natuurnetwerk: inrichting

Indicator (BBV-verplichte indicator)	2012 t/m 2030	2026	2027	2028
Gerealiseerde ha (cumulatief)	14.900	9.000*	9.300*	10.200*

*De realisatie komt eind 2025 naar verwachting hoger uit dan eerder geraamd. Daarna verwachten we dat het tempo van inrichting weer afneemt omdat gronden eerst verworven moeten worden. Nadat er in de komende jaren via meer dwingend instrumentarium de laatste gronden in gebieden verworven zijn, is de verwachting dat er in een keer diverse grotere gebieden ingericht worden en het tempo van de inrichting dus een sterke impuls krijgt. De meerjarenraming is hierop aangepast.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Realisatie Natuurnetwerk: grondverwerving / functieverandering

Indicator	2012 t/m 2030	2026	2027	2028
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.300	6.500	6.700	7.000

Kwaliteit (indicator)

Realisatie Faunapassages

Indicator	2023 t/m 2030	2026	2027	2028
Aantal faunapassages (cumulatief)	200	100	125	150

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit van het Natuurnetwerk

Indicator	2026	2027	2028
Percentage van het NNB waarvan het beheertype gelijk is aan het ambitietype	65,9%	67,4%	68,9%

* Bosrevitalisering leidt op dit moment tot versneld halen van het ambitietype natuurbos en tot extra stijging van het percentage. De meerjarenraming is hierop aangepast.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

N2000-gebieden hersteld en versterkt

Indicator:

- De kwaliteit en kwantiteit van de habitattypen en soorten uit de VHR mogen nooit achteruit gaan.
- In 2030 zijn in de N2000-gebieden de VHR-habitattypen en soorten verbeterd in oppervlakte en/of kwaliteit t.o.v. 2023 daar waar nodig volgens aanwijzingsbesluit.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbeteren kwaliteit en kwantiteit van habitattypen en soorten

Indicator	2026	2027	2028
Kwaliteit en kwantiteit VHR-soorten en habitattypen	pm	pm	pm

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Bossen aangelegd en gerevitaliseerd

Indicator:

- In 2030 is in Brabant 13.000 ha nieuw bos aangelegd t.o.v. 2020.
- In 2030 is ca. 20.000 ha bos op de zandgronden omgevormd naar vitaal bos (revitalisering van bestaande bossen) t.o.v. 2020.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Bosuitbreiding en bosomvorming

Indicator	2020 t/m 2030	2026	2027	2028
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	13.000	2.000	3.000	4.000
Gerevitaliseerd bos in ha (cumulatief)	20.000	11.000	14.000	17.000

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Biodiversiteit beschermd

Indicator:

- In 2030 is de stand van de populaties kwetsbare en bedreigde planten en dieren minimaal behouden t.o.v. 2022.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Behouden stand van de populaties kwetsbare en bedreigde planten en dieren

Indicator	2026	2027	2028
Indicatoren uit landelijke monitoringssystematiek	≥49%	-	≥49%

De beginwaarde index (meetkundig gemiddelde) is gebaseerd op vaatplanten en broedvogels uit het provinciaal meetnet plus de CBS-data over dagvlinders, reptielen en amfibieën, met als criterium dat ze op de Rode lijst staan, van kwetsbaar t/m ernstig bedreigd. De beginwaarde index is per 2022 bepaald op 49% (stand kwetsbare soorten t.o.v. referentiesituatie van 100% in 1995). De index wordt 2-jaarlijks berekend en als deze niet meer dan 5% afwijkt van de beginwaarde als goed beschouwd.

Kwaliteit (indicator)

Stoppen achteruitgang van kenmerkende soorten van het boerenland

Indicator	2026	2027	2028
-----------	------	------	------

Broedparen van kenmerkende vogelsoorten $\geq 79\%$ - $\geq 79\%$

De beginwaarde index (meetkundig gemiddelde) is gebaseerd op die boerenlandvogels uit het provinciaal meetnet, die gebruikt zijn voor de aanwijzing van leefgebieden in het natuurbeheerplan ten behoeve van het agrarisch natuurbeheer. De beginwaarde index is per 2022 bepaald op 79% (stand boerenlandvogels t.o.v. referentiesituatie van 100% in 1995). De index wordt 2-jaarlijks berekend en als deze niet meer dan 5% afwijkt van de beginwaarde als goed beschouwd. De mogelijkheid bestaat dat, n.a.v. de doorvertaling van de Natuurherstelverordening en de inbreukprocedure vogelrichtlijn, deze (beginwaarde) index wordt bijgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Basisvoorwaarden op orde: lucht-, water- en bodemkwaliteit

Indicator:

- In 2030 is de emissie en depositie van stikstof in Noord-Brabant afgenomen tot een niveau zoals in het kader van het NPLG tussen rijk en provincie is overeengekomen.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Reductie van emissie van stikstof

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Natuur meewegen bij ruimtelijke en economische ontwikkelingen

Indicator:

- In 2030 is er een gedeelde basis voor een 'Natuurinclusief Brabant' en zijn de 8 domeinen van natuurinclusieve samenleving uitgewerkt in specifieke plannen voor Brabant.
- In 2030 is er een positieve trend voor biodiversiteit in het stedelijk gebied

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen plannen voor een 'Natuurinclusief Brabant'

Indicator	2026	2027	2028
Aantal plannen in uitvoering	pm*	pm*	pm*

*Planning volgt nadat in 2025 een eerste versie van de Brabantse Agenda Natuurinclusief is opgeleverd. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplanning opgesteld, die richting geeft aan vervolgstappen en de prioritering van plannen in uitvoering.

Kwaliteit (indicator)

Natuurinclusief ontwikkelen, bouwen en beheren

Indicator	2026	2027	2028
Aantal SoortenManagementPlannen (cumulatief)	10	30	50

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Behoud, herstel en ontwikkeling van landschappen

Indicator:

- In 2030 bestaat minimaal 10% van het landelijk gebied uit groenblauwe dooradering

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanleg en herstel van landschapselementen

Indicator	2026	2027	2028
Percentage groenblauwe dooradering van het landelijke gebied (op basis van definities van de landelijke systematiek)	6,93*	7,05*	7,18*

*In 2024 is door ons opdracht verstrekt om een nulmeting uit te voeren op basis van gegevens uit 2023. De groenblauwe dooradering GBDA van het landelijk gebied (buiten Natuurnetwerk en bebouwde kernen) van de gehele provincie bedraagt 6,56% in 2023. Deze waarde is voor de planning geëxtrapoleerd naar 10% in 2050. Het volgen van de voortgang gebeurt bij voorkeur via het landelijk monitorings- en rapportagesysteem: de eerste rapportage komt eind maart beschikbaar en dan kunnen we deze met onze uitkomst vergelijken.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Meer groen in de directe omgeving

Indicator:

- In 2030 is het aantal vierkante meters groen per gemeente in de bebouwde kom (met 5%) toegenomen ten opzichte van 2023.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren vergroening van de wijk

Indicator	2026	2027	2028
-----------	------	------	------

Aantal m2 groen per gemeente in de bebouwde kom* - 300.647.153 -

*De nulwaarde uit 2023 is vastgesteld op: 292.295.843 m2. De meting herhalen we in 2027 en 2030. Het streefgetal voor 2027 is bepaald op basis van een 5% toename in 2030.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Versterken van de beweging van vergroening

Indicator:

- Behoud van het aantal actieve 'groene' vrijwilligers

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van het aantal actieve 'groene' vrijwilligers

Indicator	2026	2027	2028
Aantal 'groene' vrijwilligers dat via project Natuurverbinders in beeld is*	-	10.000	-

*Referentie 2019 (laatst bekende meting): 10.000.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS): Brabantse burger wordt in 2030 minder blootgesteld aan ZZS en potentieel ZZS (pZZS) dan in 2023. De emissies van ZZS en pZZS door bedrijven naar water, bodem en lucht zijn in 2030 gehalveerd ten opzichte van 2023

Indicator:

- emissie ZZS: Top 3 van ZZS die het meest voorkomen bij bedrijven die onder provinciaal gezag vallen, namelijk; Lood, Nikkel en Cadmium, daalt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De emissie naar riool is in het algemeen afgenomen sinds 2000. De emissie naar lucht wisselt sterk over de jaren heen.

Bedrijven zijn sinds 1 januari 2025 verplicht gegevens over ZZS-emissies zelf in een nieuwe nationale database te zetten. Deze database wordt nu geëvalueerd en wordt naar verwachting in 2027 openbaar. De applicatie om deze te doorzoeken is al klaar en aan de toelichting wordt nu gewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zeer zorgwekkende stoffen: minimalisatieverplichting voor provinciale bedrijven

Indicator	2026	2027	2028	2029
Percentage provinciale bedrijven * waarvan we:				
- een Vermijdings- en reductieprogramma hebben ontvangen	100%	100%	100%	100%
- een Vermijdings- en reductieprogramma hebben ontvangen én hebben beoordeeld	100%	100%	100%	100%
- Waar mogelijk op basis van het Vermijdings- en reductieprogramma maatregelen gerealiseerd zijn voor ZZS	100%	100%	100%	100%

* Van de bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is en waarvan bekend is dat er ZZS vrijkomen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In de loop van 2026 worden de nieuwe VRPs opgevraagd bij de bedrijven en goedgekeurd door de omgevingsdiensten. Deze blijven dan vijf jaar geldig. De afvalbedrijven werken aan een eerste VRP. In Q2 2026 verwachten de omgevingsdiensten die te hebben beoordeeld. Ook deze VRPs blijven vijf jaar geldig.

Wat willen we bereiken?

Luchtkwaliteit: 50% gezondheidswinst uit Brabantse bronnen ten opzichte van 2016

Indicator:

- WHO-advieswaarde PM10 van 15 µg/m3 en NO2 van 10 µg/m3 in 2030 in Brabant
- WHO-advieswaarde PM2,5 van 5 µg/m3 in 2040 in Brabant
(Monitor RIVM: Luchtkwaliteit: [\[GIK\] Dashboard Gezondheid 2024](#))

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor 2030 berekent het RIVM wat op basis van het effect van het vastgestelde beleid de concentraties worden (prognose). Volgens het scenario met de aanvullende maatregelen waaronder de SLA-maatregelen (VES) is in 2030 de gemiddelde blootstelling (in ug/m³) voor NO₂ 10,3 en voor PM_{2,5} 7,5 (RIVM, 2024). PM₁₀ is niet berekend.

Wat gaan we daarvoor doen?

Luchtkwaliteit: gezondheidswinst door schonere lucht

Indicator	2026	2027	2028	2029
Percentage gemeenten dat deelneemt aan het Schone Lucht Akkoord	52%	59%	67%	67%*

- SLA loopt tot 2030 waardoor we geen nieuwe deelnemende gemeenten meer verwachten in 2029

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het aantal deelnemende gemeenten aan SLA is 32 van de 56 Brabantse gemeenten (57%). Hierin loopt Brabant als provincie voorop.

Wat willen we bereiken?

Geluid: Nieuwe geluidshindersituaties voorkomen en hinder van bestaande overlastsituaties terugdringen

Indicator:

- Afname van het percentage Brabanders die ernstige hinder ondervinden door geluid.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 geeft 17% (2020 was 25%) van de Brabanders aan ernstige hinder te ondervinden van m.n. scooters/brommers, verkeer en burens. In 2027 vindt actualisatie plaats. Met het uitvoeren van saneringsprojecten zal het percentage afnemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Geluid: beperken van geluidsoverlast voor Brabanders

Indicator	2026	2027	2028	2029
PercentAantal resterende woningen met een geluidsbelasting > 60 dB met een onbekend binnenniveau of een binnenniveau > 36 dB (provinciale wegen)	3.600	3.200	2.800	2.400

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met het vaststellen van de geluidproductieplafonds is inzicht gekomen in de saneringsopgave voor geluid voor de provincie. Het totaal aantal woningen welke voor geluidsanering in aanmerking komt in de provincie Noord-Brabant langs de provinciale wegen, is opgebouwd uit een wettelijke sanering (1.200 woningen op de saneringslijst) en een beleidsmatige sanering (1.800 woningen op basis van het Actieplan Geluid). Bij Burap II zullen de streefwaarden aangepast worden o.b.v. voortgangsdokument UA Milieu 2026 (streefwaarden worden: 3.000-2.700-2.400-2.100).

Wat willen we bereiken?

Geur: Voor bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag wordt voldaan aan de grenswaarden, zoals opgenomen in de beleidsregel industriële geur.

Indicator:

- aantal bestaande overlast situaties geur neemt af of blijft gelijk (van bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vorig jaren was sprake van een daling, maar in 2025 is het aantal klachten toegenomen (zie hieronder).

Wat gaan we daarvoor doen?

Geur: aantal klachten over geurhinder

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal klachten over geurhinder	4.306	3.875	3.488	3.164

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Aantal klachten in 2025 bedroeg 5.145 (2024 was 4.761), waarvan 1.075 betrekking hebben op bedrijven onder provinciaal gezag (2024 was 875). Tot en met 2024 was sprake van een daling. De omgevingsdienst zal een analyse uitvoeren om na te gaan of dit een incidentele verhoging betreft.

Wat willen we bereiken?

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Indicator:

- De kwaliteit van de uitvoering van VTH voldoet aan de kaders van landelijke wetgeving;
- Bij het opstellen van de provinciale beleidskaders en uitvoeringsagenda's voor o.a. Natuur, Water, Milieu, Energie, Landbouw en Voedsel wordt bewust bezien of en hoe beschikbare VTH-instrumenten ingezet kunnen worden om een bijdrage te leveren aan het bereiken van een beleidsdoel.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit

Indicator	2026	2027
<i>De vergunningverlening voldoet aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit</i>		
Aantal vergunningverleningsprocedures waarin gebruik wordt gemaakt van de Wet dwangsom	<1%	<1%
Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%
<i>Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen</i>		

Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%
Mate van spontane naleving (na eerste controles)*	60%	60%
<i>Effectief toezicht met als doel om de overtredingen zo veel mogelijk op te heffen</i>		
Het % overtredingen dat bij hercontroles is opgelost	>55%	>55%
* We hanteren een % van 60% omdat sprake is van Risicogericht toezicht. Het continueren van dit niveau vraagt reeds een stevige inspanning. Indien dit goed plaats wordt dit % hoger omdat meer overtredingen worden geconstateerd. Dit staat echter haaks op het streven dat bedrijven zo goed mogelijk naleven. Dit wordt ook wel de nalevingsparadox genoemd.		

Kwaliteit (indicator)

Ontwikkelingen en onzekerheden

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
4. Natuur en milieu	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	201.810	31.081	232.891
Baten	58.080	12.596	70.676
Saldo baten en lasten	143.730 N	18.485 N	162.215 N